

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 4.—Núm. 162.—Diumenge 13 de Setembre de 1903.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públichs: volém Cortis catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleits y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Uniò Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Contra Catalunya

Mentre los cridaners d'ofici y pseudo-revolucionaris procuran excitar las passions del poble, prometent gran desas y benestar que ni ara ni mai podrán donarli, lo Gòvern central va fent via en sa ingrata tasca de quer y oprimir a Catalunya. Los republicans barcelonins, en plè Parlament, afirmaren que mercès a ells se havian trencat los lligams que uneixen la nostra terra a l'Estat espanyol; que a ells se devia'l triomf de la causa de la integridad nacional y ès clar, los governs, que convinavan a esporuguirse al contemplar l'esclat del moviment autonòmista català, se tornan a mostrar enganyants, tractantnos com a país conquistat que sols se conserva per a aguaf la fam d'or de la metròpoli y dels seus esbirros.

Prescindim per un moment de les causas que a l'industria, al comerç o la propietat s'imposan, d'aquesta via d'empleats ab sous migradissims e passejan pels nostres carrers un impossibile de sostener sense recurr al bandolerisme oficinesch quin que d'operacions sigue per espai molts anys a Cuba y a Filipinas y se avuy sembla establest definitivament a Catalunya. Prescindim de tot que no més afecta directament a material, a la riquesa del país. La qualitat, l'opressió y l'injusticia s'exhibeix a l'ordre moral y pi, l'honor a la nostra terra del despotisme de l'Estat espanyol, sinò. Lo ministre de la terra acaba de cridar a filas 24.000 novòns de la passada quinta, número importantissim en una nació que aatrassada com Espanya, que invàrls brassos que sostenei la cultura, las ciencias y las arts. La natura natural que en un país ahont la igualtat ante la ley és principi prou en la Constitució y sancionat paraula al menys per tots los partits politichs de la dreta y de l'esquerra natural, repetim, que aquells 24.000 homes se reparteixen proporcionalment entre las distintas ciutats, prenen per base la seva densitat de població. Aixis, repartintlos dinou milions d'habitants que hi ha a Espanya, corresponen 1.789 homes per cada milió, y com Catalunya té un cens de 1.750.000 aproximadament, li tocan, comptant bé, 130 soldats.

Doncs, bé. Lo ministre de la guerra, lo govern o qui sia, de fàs uns anys se veu que vol fer honor a les aficions guerreras de la nostra terra. Segurament deuen estar entesos de que aquells pagesos del camp obrers de ciutat frisan perquè l'edat d'entrar al servei y hi han tots cofos y satisfets com si's d'una festa major. Tal volent han enterat de que aquí la gent mor de fam y ha d'acudir als mercats a ferse passar la gana, o de que las coloraynas nos agradan tant al veure unes calsas vermelles que seguim darrera com uns banyos. Lo cert és que'l ministre de Guerra, pensant, com és llògich, que una caricia, ha assignat a Catalunya 2.604 soldats, ésadir 474 més que'ns corresponen.

Per què questa odiosa preferencia que son tan fills de mare com a les demés regions, han de suferir semblant jor? Senzillament, per que l'Estat té a Cata unya, per envia que'ls governs centrals teneixen las nostres riquesas, que procuran pendre o quan menys deturar son creixement ab midas que no's començen en cap pais civilisat y culte. Lo ditso ben clar, la causa de que'l Guerra imposi a Catalunya 474 soldats més dels que li corresponden, se deu únicament y excusivamente a quel nostre poble és eminent treballador y relativament

Es l'avaricia de la nostra riquesa lo que obliga al govern a robar-nos injustament los nostres fills. Ell sap que gaudim cert benestar, perquè tenim un amor inmens al treball, amor que'ns fa rebutjar y odiar tots aquests oficis que, com lo del soldat, arrastran una vida sedentaria propria dels pobles que no saben blinar l'esquina ni pera cavar las terras. Es pensar molt racionalment suposar que aquí las redemcions a metàllich las farà tothom per poch que puga, que treballant ab dalit, prou que'ls avensa ab un parell d'anys un jove'ls trescents duros.... Y com a major nombre de criats, hi ha d'haver major nombre de redemcions, d'aquí aquest oprobri, aquesta iniquitat, aquesta vergonya.

Y mèntrat tant los que van predicant a tot' hora ideals regeneradors y llibertats omnímodas tot atiant los odis de classe y las divisions entre'l poble, non fan cas d'aquestas miserias, no s'hi rebaixan a ocuparse de semblants detalls. Aquesta feyna queda y está reservada als catalanistas, als retrògados, que volém tornar a l'edat mitja pera oprimirlo al poble y ferlo esclau, pera robarli la seva sanch y apoderarnos de las seves riquesas. Ah! si per miracle de Déu y per un moment tan sols la reflexió pogués ésser patrimoni de las multituds!

Lo meeting del diumenge

La premsa de Tarragona, inclosa la republicana, ha donat ben poca importancia al meeting que'l diumenge passat celebraren a la Plaça de Toros los federales tarragonins. No obstant, nosaltres que sacrificuèm a l'imparcialitat las diferencies d'opinió, hem de regoneixre, sense cap mena de reserva, que l'aplech federalista esmentat és ben digno de l'atenció dels que a la cosa pública's dedican, tant per la calitat dels oradors que hi prengueren part, com pels distints criteris que s'exposaren, ab tot y partit sempre de la proclamació dels principis federatius.

Lo meeting resultà eminentment federal, y prou que se'n queixaven los unitaris que hi assistíen, alguns dels quals, segons notícies, no tiniguerei paciencia pera escoltar a tots los oradors. Mes, partint d'aquesta base, y fent constar que la paraula federal l'empleèm aquí en son recte y propi sentit, no en lo que'l vulgo y alguns partidaris de Pi y Margall equivocadament li atribueixen, hem de confessar que la diversitat, la discrepancia de criteris que s'hi reflexà fou tant notable que, si ab una sola frase volguessim retratar l'acte del diumenge, diríam que sigue un meeting de controvèrsia.

Se salvaren las distancies, se guardaren los respectes, se procurà fins apareixe ab unanimitat d'opinió y de propòsit, però la sinceritat imposà'l seu domini, tal vegada perquè la bona fe de la massa que escoltava no permetia l'engany, y per forsa s'hagué de descobrir en las ideas y en la conciencia dels oradors dos camps ben opòsats ahont anavan a culir los fruits que després oferian al públic.

Deixèm de banda la diferente manera com se tractà la qüestió religiosa, en la que uns, ben pochs, hi trobaren medi pera fer frases de mal gust, y altres, los més, tractaren ab bastant cuidado y aixecant lo nivell; passèm per alt també, la contradicció tremenda que resultà entre l'apologia que's féu dels barbres que arrosgaren pels carrers de nostra ciutat a un governador, y'l crit de Visca l'Humanitat!, ab que l'Anglés, lo diputat obrer, acabà son discurs: al cap y a la fi la cultura no és patriomoni de tothom ni's pot exigir al qui s'ha vist privat dels medis necessaris pera proporcionàrsela. Ahont la discrepancia de que parlavam resultà evident, innegable, fou al trac-

tar de las relacions que deuen existir entre'l partit federal y'ls republicans unitaris.

Lo patró que'n podriam dir unionista a outrance, mantingut pel Srs. Esteve, Ferrando, Anglés y algun altre, y concretat en la frase d'en Vallés y Ribot al dir que'ls federales anirán ab los demés republicans encara que aquests no'ls vulguin, no's compaginava pas ab los encertats attachs que en Rovira, Salvatella, Juli y Gironella, dirigiren als republicans unitaris, tant en lo que's relaciona ab l'insensata conducta dels darrers quan las guerras colonials, com en lo que's refereix a l'actual moviment revolucionari sense direcció ni finalitat práctica, que preconisaren los Lerroux, Biasco Ibañez y demés comparsas del republicanisme espanyol.

[En los primers s'hi ovirà un decidiò propòsit d'anteposir la República, la qüestió de forma, a totes las demés qüestions, obeint probablement a las indicacions rebudas del Centre, com ho fa pensar los elogios que algúns d'ells dirigiren a n'en Salmeron, tan enemic ara y sempre del sistema federatiu y tan enamorat del centralisme absòrvent y despòtic. En cambi en lo segon grupo d'oradors s'hi manifestà una fonda convicció autonomista, professada ab sinceritat y proclamada ab valentia que no bastaren a deturar en alguns moments los avisos y recomanacions de la presidència, assistida tal volta aquest sentit, fosc i sombrí, dadas en dades per la concurrencia.

Per això resultà difícil, casi impossible, la tasca de resumir que s'imposà en Vallés y Ribot, y per això també pocas vegades haurà estat més inseguir y poch felis lo diputat federal per Barce'ona. Fou lo seu discurs un seguit balanceig: elogià a Salmerón, futeja als governs centralistes, afalagà als republicans unitaris ab frases tan humiliants com la que abans hem citat, proclamà la diferencia de rassas que conviuen dintre de l'Estat espanyol... pera acabar dient que s'ha d'anar a las eleccions municipals procurant la major harmonia entre tots los republicans.

Dificil serà que aquesta harmonia's conseguixi si's celebren gaires meetings com lo del passat diumenge, en lo que tan palesa mostra'n dona de la fonda divergencia que regna en lo si del partit federal català, si bé, parlant ab franquesa, l'esmentada divergencia és més fictícia que real, puig la massa al menys aquí — se demosta cada dia més convensudament autonomista y comprén que un senzill canvi de forma de govern no influirà pera res en la marxa dels negocis públichs y en lo pervindre d'Espanya. La tasca que han emprès algunes entitats federales seguint semblant orientació, ha d'esser profitosa pel pervindre de Catalunya, puig preparam a poble català pel reconqueriment de la seva personalitat, negada pel unitaris republicans y monárquics.

En aquest sentit, nosaltres que assistim a totes las festas autonomistas, sia la que's vulga la tendència que hi domini, no poguerem menys de sortir ben impresionats del meeting del diumenge. Ahont se parla d'autonomia ab convicció y bona fe, se professa culte a la llibertat, se practica la tolerància y's proclama ben alta la germanor entre'l individuos y'ls pobles. Las virtuts que'ls ideals autonomistas inclouen, no las té, no pot tenirlas cap altre teoria, cap altra sistema de govern, que cap tampoc és tan respectuós ab l'obra de la naturalesa, gran mastra de l'humanitat, y cap té més en compte'l caracter y la manera d'esser dels homes y dels pobles, pera que's regeixin aquells segons sa propia llum y iniciativa, pera que fassin via aquests pel camí de la civilitació, portant ben enlairada la rama d'olivera simbol de la pau.

L'ESQUADRA INGLESA

Lo dilluns ja l'esperavam. Fins a darrera hora de la nit encara's veian escamots de curiosos que desde Roger de Lluria atalayavan l'horitzó per la banda de Salou, clavant sa mirada endins l'espai fins perdes en l'espai vel que l'enfosquia, com volguen descubrir quiscuna llum que denots l'arribada de l'esquadra.

Y l'esquadra no vingué fins l'endemà. Seria entre set y vuit del demà que'n adonarem que s'apropavan a la rada del port, prenen posicions, set dels trenta y tants baixells que'n havian dit que vindriàvian a visitar-sos.

¡Oyd! Més val poch que gens. Quan menys hem pogut veurer alguna esterlina pel nostre mercat que desde molts anys no se'n hi devia haver descambiat cap.

Com que era festa no'n vingué de una hora per anarla a visitar, és a dir, donar un passeig pels seus voltants y apaibigar poch o molt aquesta passió de batxillerejjar tot que casi sempre en semblants cassos naix impetuosa y sense ganas de donar lo coll a torcer.

Tot xano xano'n s'hi arribaren fins al moll, proveits de bons bessons y disposats a pender nota dels noms quan menys per que's distingeixen cada un dels barcos, a fi de donarne compte als llegidors.

Cal estava entelat la mar, en quin havíam pres passatje, deixà anar dos o tres xiulets llarchs y estridents com si fos briòs caball que rebufo y pateja abans d'empenydr la correguda, y tot seguit donaren pas al vapor que posant en motion l'elix nos havia de conduir més endins.

¡Quin bò donava!

Llarga estela deixavam darrera nostre; devant, l'aigua s'enfilava proa amunt pera deixar cauter vensuda tot queixantse ab sos murmuris de que tant sens com passió se la tallés... y'l vapor sempre fent vía.

—Escolteu, mestre, corre molt aquest animaló? sentirem preguntar a un dels pasatgers.

—Deu millas per hora. L'altre dia anarem en ell a Salou y en menys de 30 minuts nos hi trobam.

—Renoy, qui's vaporassos!

—Són la flota de creuers de l'esquadra inglesa, seguí dient lo pilot que manava'l vaporet. Mirí aquest s'en diu lo «Drake», y l'altre, lo «Good Gope», cada un d'abòd desplassa unes 14.100 toneladas y tenen més de 150 metres de llarg per 21 d'ample y 8 d'alçada y portan a bordo, entre quefes y soldats, uns 850 homes cada un.

Aquell és lo «Kent» bon xich més petit que'ls altres, puig sols desplassa unes 10.000 toneladas y no porta més que 650 mariners.

—Pári una mica que contarèm los canònics que porta.

—No cal; ja vos los diré: ne té 14 de 15 cm. y 13 de 75 mm. cada un. Aquest dos que ara passarèm son lo «Minerva» y'l «Rainbow» de molt menys importància, y aquells dos de més enllà se diuen «Medea» y «Medusa».

—¡Y quin mal gust han tingut en pintarlos!

—Està fet ab picardia, doncs aquest color gris blau fà que no sigui tan visibles, sobre tot de nit, condició que en cas de guerra és forta ventajosa.

—Una cosa sembla estranya, y és que ab tanta gent com hi a bordo diuen que no hi ha revoltas.

—No'n fieu cás; és perquè tots los soldats de la marina inglesa són voluntaris. No es com en altres països que la llei los treu de casa, los arrenca del taller o's aparta de la terra com si envejés los fruitos resultats que ab la suor de son front ne tocan, y's encaixa de gratò per for-

sa en lo vapor o en lo vagó; pares y mares se's menjan a petons abans de deixarlos; però sonan las cornetas y'ls quintos se separan dels sers a qui més estiman seguit com ovellas al qui's ha de conduir lluny de sas llars, portant lo desconsol quan la miseria a llurs famílias...

* * *
Y entre tant, lo vaporet atracava al moll de costa y tots saltavam a terra satisfets de la visita feta a l'esquadra anglesa.

Una bona jugada

I

—Ah! quina jugada!—exclamà en Leteller reventantse de riure, després de la relació feta per un altre dels nostres companys de cassera d'una gran broma gens pesada y molt gràciosa de la que ell mateix n'havia sigut víctima y per la que no conservava cap rancunya a son autor.

—No hi ha may bromas bonas!—respondéu ab lo posat sempre serio com una porta de presó, lo jutge Mauvoisin, que no reya may.—Posar en ridicol a un dels seus semblants y ferne objecte de burla és per lo menos una falta de cortesia, y devegadas bastant més. Per la meva part jo no la sofriria!

—Ba! magistrat serio,—va interromper un xich en aquest moment de pausas! Seria demostrar un caràcter molt rebech enfadarse per una broma innocent! Me n'han fet molts y sempre he sigut lo primer de riure, quan la broma no ha sigut pesada!

—Repeteixo que per mi no hi ha bromas bonas!—digué més serio que mai lo senyor Mauvoisin.

—Y jo sostinch lo contrari, amable jutge; ab la venia dels senyors del tribunal, com que encara'm falta mitja hora avans de repender las nostres hazzanyas, vaig a demostrar la veritat de la meva doctrina ab una curta historia.

—Conti, Demòstenes! conti Ciceron!—exclamaren los cassadors.

II

—Dich, senyors—comensà en Raynaud ab sa més hermosa vèu d'informació,—que hi ha bromas bonas; al dir «bonas» vull dir una broma prou gràciosa, que no perjudiqui a ningú, y també la que sense demostrar un gran ingení produex bons resultats. »Això ben sentat, aquí vá la meva historia.

»Fa vinticinc anys tenia la sort de ésser estudiant de la facultat de Dret de París... Dich «la sort» perquè tenia vinticinc anys menys... Endavant.

»Los meus companys y jo ns divertíam molt y pensavam que era'l millor sistema coneugut fins allavors per estudiar Dret!

»No protesti, jutge Mauvoisin, estic segur de que en lo seu temps també en va fer de crespas, y que molts de nosaltres al seu costat hauríam sigut santets!

»Entre la nostra colla alegre de futurs advocats, magistrats o metges que's reunia cada dia a la tarda en un cafè del Barri Llatí pera buscarhi altres begudes que las de la Ciència y tenir conversas gens acadèmicas, hi figurava un bonhome molt original!

»He dit intencionadament bonhome perquè era impossible ésser millor que en Joan Labarthe.

»Per quina successió d'etxars aquell xicot que no era del poble de cap de nosaltres y que no tenia ab cap de nosaltres la més petita afinitat ni de origen ni d'educació, se trobà barrejat a la nostra amables reunions? Es un punt en lo que no insistiré, primerament perquè no té interès, després, perquè no'n se res y no vull mereixer la crítica que se m'ha fet alguna vegada, com advocat, de par-

ORFEBRERÍA RELIGIOSA

DE LA
ANTICA FÁBRICA
de SEDERIAS Y TALLER
de BRODATS
DE
Fills de Miquel Gusi
BARCELONA

J. CABALLE Y GOYENECHE
TARRAGONA
Teléfono, 42

Plata Santamaría

de la casa

A. y A. Santamaría
BARCELONA

ORNAMENTS D'ISGLEIA

ar de lo que no sé. Lo cas és que en Joan Labarthe havia format part sempre de nostra colla, y lo més estrany és que en tots los seus posats, en lo seu esperit, en lo seu enraonar, fins en la seva elat, mes semblava fet per allunyarsen que per acostàrsen.

»Tenia a la vora de trenta anys quan lo més vell de nosaltres no'n tenia vintidós. Estava en lo desè any de carrera, y això que treballava ab serietat, mentre nosaltres que tot sovint feíam campanas, sortíam dels exàmens d'allò més facilment. Era tan callat, casi podria dir taciturno, com nosaltres alegres y enraonadors, tan tímids com nosaltres atrevits. La més petita bròma un xich atrevida, lo feia tornar vermell y no'ls sorprendre molt confessantlos que l'amoinavam molt sovint en aquest particular.

»De tant en tant, en dies particulars, s'acostava'l Carnestoltes de aquell any, resolquerem celebrarlo ab una obra memorable; fent enamorar a n'en Joan Labarthe.

»Sigué una veritable conjuració!

»No hi havia novela d'amor sense dos o tres personatges al menos; decidim, donchs que aquella en que anavam a precipitar a n'en Labarthe'n tindria tres: de primer ell, una dòna necessariament y un gelós.

»Aquest darrer personatge me correspongué a mi. Però lo més difícil era trobar aquella a qui obligariam a n'en Labarthe a declarar-se. Prou hi havia en lo barri molts noys que s'haurian prestat per aquest paper. Però's tractava de no esverar al nostre tímids amich.

»Per sòrt hi havia la Virginia.

»Menjavam en una dispesa d'estudiants, bodegó de xeixanta cinc franchs al mes, ahont los beefsteaks de vaca y'l vi de campetxu comptat y rebatut no eran pitjors que en altres llochs. Aquell establiment d'alimentació econòmica estava dirigit per una dòna, la senyora Choquard, si és que's pot donar lo nom de dòna a aquella maritores inmensa, bigotuda, sense dents, que tenia'n nàs molt vermell y apreciava molt més los licors que l'aigua-naf. Donchs la senyora Choquard estava ajudada en l'administració de casa seva, y principalment en lo servei de la taula, per la seva filla única, y aquesta filla era la Virginia.

»Pobre sér desgraciat que tenia'n cabells sense color ben definit, lo cutis tan esblaymat que semblava vert, los brassos massa llargs, las camas curtias, y la cintura conformada d'una manera tan estranya, que sols la bona voluntat privava de classificara entre les geperudas.

»A n'ella segué a qui escullirem.

»Y fins varem entreveure la possiblidad de doblar lo nostre programa de bromas, persuadint alhora a la Virginia de qu'era estimada per en Joan y a n'en Joan de qu'era estimat de la Virginia.

»Desseguida posarem mans a la obra. Primerament siguérem mitjans rialles, tot fent l'uflet y xiuxiueigs quan la Virginia entrava en la nostra sala, miradas dirigidas per nosaltres a n'ella y a n'en Labarthe y

me semblava cometre una mena de sacrilegi segunt aquella comèdia en un terreno pur y sagrat.

»Però'ls meus companys se burlaren tant bé dels meus escrúpuls que pera estalviarme las seves bromas, vaig començar lo meu paper.

»Durant molts dies no vaig dirigir la paraula a n'en Labarthe més que ab veu sordament irritada y per fi un vespre vaig dirli ab tò enutjar:

»—Senyor Labarthe desitjaria tenir ab vostè una esplicació... sèria.

»Los nostres companys s'allunyaren ofegant las rialles; un sol se quedà pera fer de testimoni.

»Allavors ab frases mitj incomòdents, com si estés molt emocionat, vaig fer violents cárrechs a n'en Labarthe per haverme segat l'herba sota'ls peus: vaig dirli que feia molt temps que estava enamorat de la Virginie, y que veia que ell també l'estimava; que la situació no podia durar, perquè un dels dos sobrava y que anavam a obligar a la joveneta a triar.

»—Oh! no oblidare mai l'esguart d'imploració suprema que'm dirigi allavors en Joan Labarthe!

»Sos ulls estaven humits. Los seus llavis tremolosos. Y trobà paraules que may m'hauria pogut imaginar sortitzen de la seva boca.

»Era eloquent, ab aquella eloquència que brolla d'un sentiment ardent y no'ls ne donaré més que una feble idea.

»—Oh! estimat Raynaud,—me diqué en sustancia,—perquè tu, a qui jo estimava més particularment entre'ls nostres companys, vens a apagar lo llum de felicitat que jo'm creya veure brillar en la meva pobre vida. Tu ho tens tot, jo no tinc res. Ets jove. Tens talent. Ets ric. Lo demà s'obra brillant al teu devant, has trobat y trobarás cors que respondràn al teu: jo he arribat a la maduresa sens conseguir ni la més humili de les sortes; soch pobre, soch lleig, may he estimat ni he sigut estimat! Perquè no tens compassió de mí quan a la si s'encén un llum en lo meu camí, quan ló meu cor batega, quan l'amor l'omplà... Perquè, ho confesso, estimo ab totes las forsas de la meva ànima tota nova!... Si, somnió una existència endolcida per la tendresa, caminant agafats per la mà ab una dòna estimada!... Y aquella dòna que no és, que no pot ésser

l'estimado, perquè esperava que un dia m'estimarà y que allavors podrian unir en una inefable felicitat las nostres miserias y las nostres desgracials!... Serás tan cruel, amich meu, pera destruir lo meu somni y aniquilar al mateix temps la meva vida...

»No sento cap vergonya al confessar, señors, que tenia'n ulls plens de llàgrimas. Vaig mirar al company que'm servia de testimoni y també plorava. Se pot ésser esbojarrat als vint anys però's té bon cor.

»Vaig trobar decididament repugnant la comèdia que representava, y de sobre agafant a n'en Labarthe en los meus brassos, vaig exclamar:

»Estigas tranquil, amich meu! No's tractava més que d'una bròma, y t'demano que'm perdis! No estimo a la Virginia, ni'ns soch estimat! Es a tu a qui ella estima! Y pera demostrar-te'l meu arrepentiment, pera seguir lo meu perdó, ja que tu ets massa tímids pera declararlis'ls teus sentiments, vaig jo mateix a ferho en lo teu nom y a dirli que en tu té la seva felicitat!

IV

Lo narrador se detura.

—Molt bé!—feu una veu.—La vossa bròma d'esbojarrats estava comensada. Però y l'acabament?

—Donchs bé,—seguí en Raynaud,—la Virginia y en Labarthe's casaren dos mesos després. La nostra colla assistí al casament yls hi asseguro que més d'un d'aquests axielabrats estava fondament emocional! Solament que allò segué la fi de l'establiment ahont nos reuniam pera menjar y'n calgué cercar un altre bodegó de carn massa dura y de vi massa aigualit, perquè la senyora Choquard que havia aqüirit un capitalet especulant ab los nostres ventrells, estableí a la Virginia en un poble, apropi de Rennes d'ahont era originaria... En Joan Labarthe que vá renunciar als seus estudis de Dret, administra una drogueria que prospera... Si, señors, adroguer després d'haver somniat defensar a la vídua y als ofes a la barra dels pretoris!... Però en Joan Labarthe no se'n queixa... al contrari! L'any passat al tornar d'una excursió de Bretanya vaig dinar a casa seva... Los hi asseguro que la Virginia'm v'sembla casi hermosa, ab l'expressió de felicitat espargida pel seu rostre!... Tenen cinch fills y vaig saber que cap núvol havia ente-

lat la seva felicitat!... Ja veu, donchs, que Mauvoisin que hi ha bromas bones, perquè gràcies a una d'aquestes varem fer dos ditzosos!

H. DE SAINT-FÉGOR.

(Traducció d'en Lluís Bartrina.)

Comentaris

Exageracions

Aquests periòdics de Madrid són capassos de fer tornar tarumba a la persona més entenimentada, puig no tenen idea fixa de res y tan aviat diuen unes veritats com a temples, com mentides garrafals.

Ara li ha donat a *El Imparcial* pera posar pels núvols a la comissió espanyola que vá a l'Argentina a fomentar las relacions ab nostre país, y a propòsit d'això escriu paràgrafs com los següents:

«A Espanya lo que resta estacionari, lo que no ofereix esmena, lo momificat y infecund, no és la massa tan menyspreuada la que inspirava son desdeny a n'en Cánovas del Castillo; són los organismes directors, los instruments del Poder los que's petrifican, los que no tenen pols y no saben recullir lo moviment de la massa que's mou, los que malmeten l'aproximació dels elements neutres al programa de l'Unió Nacional.

»Els són los que fan lo sórt als elements conservadors del país que demandan garantías pera la producció, pera'l comers, pera la riquesa pública, desitjosa de nacionalisar-se pera convertir-se en monopoli de l'ex-tranger.

»La nota més interessant d'aqueix sentiment nacional, lliure de tot entrebanch, desenteniment de tota ajuda, resulta no marxar al compàs de l'Estat, és lo viatge d'aquests comissionats catalans, que ofereixen lo testimoni eloquent de declarar-se embaxadors, no d'una província, sino de la patria en pès.

»Els representan a n'aquesta Espanya sotmesa que no vol ésser esclava, d'aquesta Espanya que's aplauden i'sls encoratja en sa embaixada, perquè tal volta veu en ells nostra darrera esperança.»

Té rahó'l diari d'en Gasset; però podrà dirnos si entre'ls organismes directors que han momificat a Espanya fentla infeconda, hi figura *El Imparcial*, després prempsa insustanciada, que's a una de les plagues més grans que temí a Espanya, és la prempsa, aquest gran poder de l'Estat, que en lloc d'encarrilar al poble pel camí de la virtut y del treball, no fa més que embrutarlo y exaltarla las malas passions, ab fins mercantilistes o de baixa política.

Qui, molt més que'l govern, tingue la culpa del desastre colonial? La prempsa patriota, que enganyá'l poble ab frases quixotescas, ab esperances de grans triomfs, ab babarotas ridícules y ab exaltacions hephilèpticas.

No és, donchs, solzamente lo Govern, yls organismes directors los que han momificat a Espanya, sino també la prempsa y molt particularment lo periòdic que motiva aquestas ratllas.

Per lo demés, és evident que la comissió qu'està en camí de l'Argentina farà quelcom pràctic; però temèm que's resultats no correspondin a las belles esperances dels de Madrid y dels d'aquí. Una corrent de negocis no s'inicia així com així ni ab embaixades bombezadas per la prempsa. Lo negoci no competeix y mètress nosaltres no podem competir ab las demés nacions productoras més adelantadas que la nostra, ni ab embaixades ni ab res conquistarèm mercats. Lo mercat argentí ha sigut ensajat diferents vegades per productors espanyols ab resultats poch favorables, y no és verosímil que per lo sol fet d'anarhi una embaixada comercial cambii'l modo d'esser d'aquell mercat y en cara menys que fassi donar un pas de gegant a nostra atractada producció.

Probablement las exageracions de la prempsa hauran fet que una senzilla comissió, hagi esdevingut pomposa embaixada. Ho sentim, perquè entenem que aquesta classe de missions mercantils estan més en caràcter rodejantlas de serietat y quietut, que no de descomunals bombos.

Notas

Quan ja's donava com a cosa descontada la candidatura d'en Romero a la presidència del Congrés, ara'n surten alguns ministerials posant brosses al beur.

Es probable que si en Romero té verdaders desitjos d'ocupar l'esmentat lloc, lo votin los ministerials

més o menys de bon grat, perquè sobre de tot lo passat, hi haurà els interessos d'aquesta gran política espanyola, que no sembla sindicats que de nous per les informalitats que caracterisen.

Així y tot no deixa d'esser un xich estrany, que surtin ab escrupulós de monja, politichs que, per lo sol fet de serne, han d'estar curats d'estants y acostumats a fer y a desquer, seria per ventura lo primer cas de cop y voltí decidit amich. S'cas aquesta que's veuen cada dia per lo tant a ningú deu extranyar que en Romero fassi las paus a Silvela; casos més extraordinaris s'han vist y se'ran.

Ara, si'l vent ha canviat y la combinació Romero en lloc d'afavorir perjudica... ja seràn figas d'un altre panier; lo mateix Romero renunciaria a la mà de D. Leonor pera no et posar a fer un paper ridicol.

Veritat que no seria'l primer, que en Sagasta li va gastar una bruma massa pesada, però ara's temps no estan pera bromas d'aquest genèri de cap altre y'n sembla que d'Antequera pot dormir tranquil.

Quina barra!

Per frescura no hi ha com la gen de *La Opinión de la Provincia*, un any dit periòdic emprènguia una campanya vivissima en contra de l'enginyer Sr. Elio y fins i tot després de l'ésser trasladat, ab una carta en què s'hi concentrava tot l'edi què els elements de *La Opinión* professaven dit senyor.

Passà un any; la comissió de Obras del Port obté l'aprobació de construir lo projecte de l'enginyer, més finest que hi ha hagut a Tarragona, segons frase de *La Opinión*, y tothom se pregunta rebre la nova: ¿Qué dirán, doncs, a'ls amichs de *La Opinión*?

Aquesta pregunta, ignorantment formulada, demostra que no és possible que'l públic tinguï un concepte formal dels grans recursos periodístichs dels nous redemptors de Tarragona, y *La Opinión* surt del pa en lo número del dijous ab una gracia y salero sens igual, manifestant que's felicita d'haver contribuït a bons resultats obtinguts.

Bé molt bé! Vostès han contribuït a que's aprofita lo projecte Elio. Vaja, tòrninsen al lloc y si's creu que dormí, constíslhi que estan deserts y que fer equilibris sols se'vera per posar en ridícul quan se'n té una història com la de vostès.

Més d'un dia's hi havèn dit de las Obras del Port no'n parlin, que no'n poden parlar vostès. Lo mateix quan atacavan als enginyers Montagut y Maese que quan parlan de projecte Elio, nos fan l'efecte d'un clown de circo eqüestre, ab la sola diferència de que si intentan fer salt mortal caurán sempre de cap.

Conferència important

L'estimat confrare barceloní *Renaixensa*, parla en los següents termes de la conferència donada lo dijous passat a l'important societat *Catalunya Federal* per nostre pais Sr. Rovira Virgili:

Catalunya federal.—Anit se veple, com de costum, lo local de Catalunya Federal per una triada concurrencia, ab motiu de donarhi la propagandista federal, senyor Rovira Virgili, la conferència pública anuniciada sobre «Lo federalisme y l'actual agitació republicana». Lo senyor Tona, en nom del Consell de direcció, feu la presentació del conferenciant, espliquant los serveis que aquest ha fet ja, encara que jove en anys, al federalisme català, especialment a la ciutat de Tarragona, abitualment s'habitual residència, y afirman que és dels que veuen clar lo poder del moviment autonomista que somos ayut ab més forsa que may l'opinió catalana.

Comensant desseguida sa tasca lo conferenciant, agraihíls elogis, que digué no mereixer, que li havia atribut lo presentant, y entrant en materia feu l'història de la decadència del partit federal d'Espanya en general y de Catalunya en particular d'ens que homes, poch convenuts de les idees federals que havian predicat, comensaren a deixar a recó la propaganda del sistema federal per únicament la de la República solament, ab tot y que aquells que la feien més substancial que la federació. Espliqua com una serie de desercions havia disminuit lo nombre de figures de més o menys relleu del partit federal, com los que abans sostenien que era lo més ferm balanci del progrés d'Espanya, ara lo tracta-

Víranci ferruginós natural,

MEDALLA D'OR DE PRIMERA CLASSE

de las Montanyas de Poblet (Espluga de Francolí), elaborat pel culliter JOAN CIVIT Y ROSSELL, individuu de la Societat Científica Europea de Bruselas.

La fama d'aquest ví se va extenent rápidament per tota Espanya y per l'extranger. Cada dia aumenta son consum.
De venda en aquesta ciutat en los estableixments, **Sans Germans**, Baixada de Misericordia.—**Joseph Riola**, Rambla de St. Joan.—**Gabriel Massip**, Carrer Real

Representant: **D. JOSEPH ANTONI JOVÉ.**

com a pertorbador de son esfors per regenerar-se, com les coalicions y unions han estat los mirallots ab que los unitaris hi han cassat federalists poch experts, com ab l'eterna pàntega de la revolució, que may se fá, enganyan al poble los que l'explotan y pagan las denuncias que sufreixen en sòs periòdichs ab un tresor repùblicà quèl poble creu que s'ha acumulat per dedicarlo a coses més belicosas, y com, finalment, uns pochs federalists en algunes regiòns de las de més esperit autonomista a Espanya, són las úniques esperansas de refer lo federalisme republicà.

Parlà també'l conferenciant del desenvolvement del poble ensopit quan veig la pèrdua de las colonias, y dels diari republicans que deyan pestas als cubans y filipins quan en Pi y Margall los defensava, y ara volen ésser més decidits campions de las llibertats quèls que sempre ho han estat, ab lo qual se veu que coneixen la flaca del nostre poble, que és la de no tenir memòria.

Explíca's los principis federals repùblicans democràtics, diuent després que devia temir com a timbre gloriós lo ésser intranxigent en ideas, però a la vegada molt tolerant ab las ideas que professan los contraris, perquè volguer esclavitzar lo criteri dels demés es una injusticia y una insensatesa. Aquell Nakens que en lo seu periòdich, volguent ferse'l radical en religió, hi posà'l lema de l'Església esclava dintre de l'Estat Il·liri, voldrà ésser tan liberals com vulgui, però en això es un sectari furiós, preocupat y absolutista.

Defensà la necessitat del pacte entre las regiòns espanyolas pera fer la federació, tenint en compte qu'Espanya es un conjunt de pobles ab llengües, costums, història, geografia y interessos peculiares diversos, y digué que hem de treballar los catalans per Catalunya, puig això no priva' a que regeneremostros nosaltres ajudem a que també'l demés se regenerin.

La conferencia de que donèm ideia en extracte en aquestas notas, fou molt aplaudida en los paràgrafs que més color català tingueren y al final d'ella, alabants'e molt per tothom la claretat d'exposició y la serenitat de judicis ab quèl conferenciant tractà tots los punts que constituhiren la seva notable disertació.

La qüestió de las Obras del Port

Dijous arribà la comissió de la Junta d'Obras del Port que passà a la Cort a gestionar la concessió de novas obras. La comissió fou rebuda ab carinyo, puig que, naturalment, los telefonemas de Madrid, havian produït entusiasm.

També nosaltres, y bona prova d'això es nostre número del passat diumenge, experimentaren una forta satisfacció. Creyam de bona fè que s'havia conseguit alguna cosa seria; mes ahir la prempsa local publicà la R. O. y acostumats com estèm a no amagar nostre modo de pensar, a dirli al públic la veritat, a no contribuir a crear ilusions que després no poden conseguirse, avuy ab tota la amargura, ab verdadera pena, hem de declarar que la R. O. esmentada després de suprimirnos la subvenció de 200.000 pts. anyals que disfrutavam, és sols un pas pera obrir lo camí a nous treballs, però may podrá considerarse com a una solució definitiva, prompte y profita.

La R. O. diu aixís:

«Obras públicas.—Puertos.—Vista la instancia de 2 del corriente mes del presidente del Ayuntamiento de esa capital, del presidente de la Cámara de comercio, de varios vocales del Consejo de Agricultura, industria y comercio, vocales así mismo de la Junta de Obras de ese puerto, y de la representación de la Federación local obrera de Tarragona, todos los que solicitan se autorice la ejecución de las obras de ese puerto con sujeción al proyecto oprobado del ingeniero Fausto Elio. Atendiendo á las razones y consideraciones expuestas en dicha instancia y á la conveniencia

de executar una informació tècnica por la Marina y los ingenieros respecto a la aplicació de las obras del indicado proyecto, y por las variacions que al efecto fueren necessarias en el mismo: De conformidad con lo propuesto por la Dirección general de Obras públicas, S. M. el Rey (q. D. g.) ha tenido á bien disponer: Que dejándose claramente establecido el que por ahora no ha de consignar cantidad en concepto de nueva subvención para dichas obras ni como continuación de la terminada en 30 de Julio último, á menos que de los antedichos informes tècnicos resultara la conveniencia de ello en beneficio de las expresadas, así como la de alguna variante en el proyecto de D. Fausto Elio, se autorice entre tanto la ejecución del mismo.—Lo que de real orden digo á V. S. para su conocimiento y efectos consiguientes.—Madrid 5 de Septiembre de 1903.—Gasset.—Sr. Presidente de la Junta de Obras del puerto de Tarragona.»

De manera que en ella sols se consigna que s'autorisa l'execució del projecte Elio; però lo de la *conveniencia de executar una informació tècnica por la Marina y los ingenieros respecto á la aplicació de las obras del indicado proyecto*, y, sobre tot, la categòrica afirmació de que *dejándose claramente establecido el que por ahora no ha de consignar cantidad alguna en concepto de nueva subvención para dichas obras ni como continuación de la terminada en 30 de Julio último á menos que de los antedichos informes tècnicos resultara la conveniencia de ello*, vol dir clarament que fins ara no cal pensar en subastas ni en que's fassin obras y redueix lo contingut de la R. O. a una disposició manant obrir l'informació tècnica que's resoldrà desgaciadament quan Déu vulgui.

Una vegada més, donclos, resultarà lo poble enganyat y una vegada més quedará demostrada la poca oportunitat de la campanya empresa per la prempsa y ls conceptes poch acertats que's vertieren sobre l'enginyer de las Obras del Port Sr. Maese en la reunió celebrada lo dijous a la nit a casa la ciutat.

Se fa necessari que ab gran alteza de miras, deixant apart petitesas y qüestions d'amor propi, tots treballarem pera que l'informació tècnica s'fassi aviat y en forma que resulti beneficiosa pera Tarragona. D'altre modo, si's continúan las campanyas d'esbojarrament y de violencies, tot y reconeixent en los individuos que formaren la comissió que passà a Madrid la major bona fè y ls més innoblables desitjos, del seu treball y dels diputats y demés personas que's ajudaren no'n quedará res práctich.

Són personas que distingim ab nostra major amistat la casi totalitat de las que formaven la comissió, y res més lluny de nostre pensament que censurarlas, molt al contrari, mes al veure ahir publicada la R. O. hem cregut del cas dir nostra opinió clara y neta, com sempre, y aquesta opinió que emetèm ab l'ànima adolorida per un fort desengany més, és la de que si no estèm com abans de marxar la comissió a Madrid no se n'hi falta gaire.

Molt nos temem que al llegir Lo Camp no faltin esperits petits que diguin que's oposen a tot. Als que tal pensin los compadixèm; no han arrivat encara a comprender que qui bé vol al poble dèu dírli la veritat, dèu tindrer la sinceritat sempre per norma, y tant hem sigut sorpresos per lo poch ampli esperit de la R. O. que hém tingut de retirar ja compost casi tot l'original d'aquest número, que estava per cert inspirat en un criteri ben diferent del que marca'l present article.

Se'n presenta ocasió d'elogiar,

deparlar d'alguna cosa altament favorable a Tarragona, y cansats de censurar, de criticar, de combatrer, ab tot l'entusiasme haviam prèss l'agradable tasca de fer obrir los cors a l'esperansa; mes què hi farèm si la publicació de la R. O. ha canviat per complert las cosas, y'n ha produït un efecte desastros, com lo produí a tothom que pensa, a tothom que

no estigui ja sugestionat en determinat sentit?

* * *

La R. O. referent al enllàs dels ferro-carrils del Nort y M. Z. A. à Reus diu aixís:

«Dirección general de Obras públicas.—Ferrocarriles en explotación.—El Excmo. señor ministro d'Agri-cultura y Obras públicas me comunica con esta fecha la real orden siguiente: Ilmo. señor: S. M. el rey (q. D. g.) se ha servido disponer se recuerde á las Compañías ferrovia-rias del Norte y de Madrid, Zaragoza y Á Alicante, el cumplimiento en las partes que á las mismas afecta de la real orden de 31 de Octubre de 1900, relativa al enlace en Reus, donde se cruzan, de las líneas de Lérida á Tarragona y la directa de Zaragoza á Barcelona, señalándoles como último y definitivo el plazo de un mes, para que, bien reunidas ó bien cada una por separado presenten á este Ministerio el proyecto del referido enlace y condiciones de explota-ción del mismo.—Lo que traslado á V. para su conocimiento y demás efectos.—Dios guarde á V. muchos años.—Madrid 9 de Septiembre de 1903.—El director general, P. O. Ricardo Sevant.—Sr. Presidente de la Junta de Obras del puerto de Tarragona.»

NOVAS

Recordarán nostres lectors que la Comissió de Tarragona que en 1900 anà a Madrid obtingué del Sr. Marqués de Vadillo la subvenció de trescentas mil pessetas, durant tres anys, pera las obras de nostre port.

L'any passat, lo mateix Sr. Marqués de Vadillo, va suprimir totas aquestas subvencions, però assignant a determinats ports una cantitat anyal pera tota classe d'obras y ab carácter indefinit, mentres lo Ministe-re no tinguis a bé suprimir alguna assignació per innecessaria.

La subvenció de trescentas mil pessetas al Port de Tarragona, fou cambiada per una assignació de doscentas mil, indefinidament y mentres lo Ministe no disposés lo contrari; però, ara'n trobèm ab la consegüent sorpresa, que la R. O. que copièm en altre lloc nos suprimeix los quaranta mil duros d'asignació o subvenció.

Resultat que havèm fet un pá com unas hostias y quèl Ministe, ara pera, nos ha obsequiat y favorescut... suprimint los quaranta mil duros.

Això demostra una vegada més quèls atolondraments y precipita-cions, may dónan bons resultats y que assumpts de l'importancia del que's occupa, s'han d'estudiar ab se-renitat y ab criteri imparcial y de justicia, puig d'altra manera de seguir tots plegats procedint com fins ara, lo únic que'n resultarà de totes aquestas agitacions esbojarradas, serà la més crudel negació pera'l pereire de Tarragona.

Creyem, en bé de Tarragona, que ha arribat l' hora de posar enteniment y sobre tot de fer entendre a algun diari poca-solta, que certas campanyas contra facultatis que creuen cumplir ab son dever, és més perjudicial que beneficiosa, puig a tota persona que se la combat i justa y grollerament, no és possible després demanarli consideració y ajuda.

Avuy Tarragona necessita de tots, y tal com nos planteja'l problema de las obras del Port, la R. O. d'en Gasset, precisa que tots los que han d'intervindre en la resolució del problema estiguin ben disposats a favor de Tarragona. Si Tarragona demosta que es un poble incult y irreflexiu ab quins tituls demanarem consideració?

Que la serenitat s'imposi, siguèm serios y acabèm d'una vegada tants papers ridiculs.

Y com nos agrada predicar ab l'exemple, per això deixem d'ocuparnos de fets y actutis que han precupat durant la setmana passada al poble tarragoni.

Entenem que no convéatiar lo fo-

de la discordia y que és hora de fer feynas reposada y ben feta.

Llegim en lo setmanari federal *La Avanzada*:

«El martes por la noche tuvo lugar la inauguración del Centro «Fraternidad Republicana»

Pero los señores de la unión y la concordia... escrita, tuvieron á bien no invitar á dicho acto á nuestro senador, ni á la «Jovenet Federal».

De lo cual nos alegramos infinito porque será un precedente.

Sabemos, pues, como ha de entenderse la concordia y amor de los republicanos centralistas de Tarragona».

No s'apurin a *La Avanzada*. Los de la «Fraternidad» ne tenen prou ab la concordia y amor de la gent de *La Opinión de la Provincia*, que van ésser convidats a l'inauguració y fins publicaren ressenya de l'acte.

Y encara tindrà pit aquests señors de la «Fraternidad» de parlar de conxorxs pera las properas eleccions municipals... Tinguin compte *hermanos* que se's hi veu l'orella.

En la sessió extraordinaria que celebra ahir la Junta d'Obras del Port, y a petició del propi enginyer senyor Maese, fundantse en consideracions de delicadesa, s'accordà suplicar a la Jefatura d'Obras públicas, la devolu-ció del projecte del Sr. Maese, a fi de que puga la Junta estudiarlo de nou, ja que va ésser examinat y aprobat en sessió de segona convocatoria, únicament per tres individus de la Junta d'Obras del Port.

Lo setmanari republicà caciquista del carrer de l'Uniò, s'ha empassat sense protesta l'article «Cas d'hidrofo-bia» que li dirigirem en nostre da-rer número.

Es una nova demostració de las tragedias del confrare, al qui aconsellém que no torni a embrancarse en discussions tan si's tracta sòls de 5.000 pessetas com del *Tesoro de la República*.

Això no tindràm ocasió de descubrir qui són los HIPOCRITAS, LOS FARSAANTS Y LOS EMBUSTEROS. Y fins... que'n sembli.

Pera que nostres lectors puguin tenir una idea de las obaas que se suposa s'han d'executar al Port de Tarragona, segons lo projecte Elio, dòm'm los següents detalls:

Allargament del dich de Llevant.—353 metres d'escollera, pressupos-tada a 1.490.499'66 pessetas.

Allargament del dich de l'Oest, o siga'l que desvia'l Francoli.—328 metros d'escollera. Fressupost 209.255'45 pessetas.

Dich del Sud.—771 metres de llarg per 7 1/2 a 16 metres de fons y 3 1/2 sobre'l nivell de l'aigua. Pressupost d'aquest dich 4.105.906'01 pessetas.

Lo valor total d'aquestas obras puja a 5.805.661'12 pessetas.

Es ab verdadera satisfacció que co-piem de nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya* lo següent solt en que dóna compte de l'arribada a Bar-celona de nostre benvolgut amich D. Enrich Prat de la Riba, a qui felicitèm per lo restabliment de sa salut.

Diu aixís:

«En l'expres de Fransa varen arribar ahir vespre a Barcelooa, l'senyor Prat de la Riba y'l doctor Dachs, secretari del senyor Bisbe de Vich.

Tenim viva satisfacció en manifestar a nostres amichs y als qui s'inte-reessen per la salut de nostre estimat rmich y company, que son tots los aons catalans, que se troba compler-tament restablert de la malaltia que'l ba obligar a anar al Sanatori de Dur-vol.

En la casa de Vallvidrera, en que acostuma cada any estuejar, passarà'l senyor Prat de la Riba una tem-porada pera acabarse d'enfortir, tot esperant lo dia en que podrà repender'e's seus treballs habituals.

No cal pas dir l'alegría que'n han causat l'tornada y'l restabliment del nostre amich, ni'l regoneixement que sentim envers l'eminent doctor Sabourin pels seus cuidados facultius, y pels nostres compatriotas que trobantse'l Sanatori de Durtol, han estat peral senyor Prat amichs incomparables.

Benvingut sia altra cop entre nosaltres'l que tots considerém ab orgull com nostre mestre y millor amich.

S'ha publicat lo número correspon-dent al mes d'Agost de la revista mensual ilustrada *Patria*, quin su-mari és ben interessant.

Diumenge aparegué'l primer nú-me-ro del setmanari *Fraternidad Repùblicana*, que, com indica son titol vé a defensar los ideals de l'Uniò re-publicana.

Desitjém al confrare pròspera y llarga vida.

Cansat de probar específichs sen-se cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIPE DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 6

 Ibarra y C. de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Alme-ria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcia, Carril, Coruña, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sorrità d'aquest port lo dia 17 Setembre lo vapor **Cabo Quejo**, capitá D. Ricardo Redondo, admeteré cárrega y passatgers pera's citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Companyia Valenciana de Navegació

Línia regular de grans y ràpids vapor

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se precontinen per aqu cossos, vaig ensejar los Hipofosfats Climent, trobant consol lo pacient, ja en lo primer frasco y molt pròpita la curació completa.—Dr. Sillóniz, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cossos d'Asíenia presentats a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim Xarop Climent SALUD, únic aprobat per la Real Acadèmia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

BANYS RIBAS

ESTABLIMENT MONTAGUT

Balneari de primer ordre

Obert desde 1.er de Juliol a 15 de Setembre

Aigües bicarbonatadas, varietat sulfatadas a temperades.

De molt bons resultats en les malalties del ventrell, budells, òrguens, biliars, melsa, òrguens ordinadors y demés abdominals. Clima sumament agradable a l'istiu y tònic excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servey de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Preus econòmichs. Pera informes y prospectes, Uniò, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓ TELEGRÀFICA: BAÑOS-RIBAS

HERMENEGILD VALLVÉ

Acadèmia de Dibuix y Pintura

Rambla de Sant Joan, 49.—Tarragona

Classes especials pera senyoretas y noys

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6
Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »
Número d'avuy 10 cént.

Anunci a preus reduïts

Gran fàbrica de braguers
24, Uniò, 24
Herniados (TRENCAT.)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctics que la ciència requereix per la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular. Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirurjia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT, Uniò, 34.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta
Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, employmientos y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....
Vls-president.....
Administrador general.....
Idem id. suplent.....
Vocals.....

D. Joseph Ciurana y Cabré
D. Pere Company y Molins
D. Bonifaci López Muñoz
D. Pere Rius y Fàbregas
D. Joan Rovira y Palau
D. Vicenç Piera y Brilz
D. Joseph M.ª Lorjurt y Barbany
D. Felip Duran y Piqué
D. Vicenç Aldruseu y Prats
D. Edelmir Borras y Lozano
D. August Vidal y Parera
D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

Ayqua naf SERRA

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públic en general, lo Gabinet Odontològich que ab los millors avensos de la Odontologia moderna ha establert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentlos aixis mateixs avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antiga clínica dental.

Plassa de Prim, núm. 3, 1er pis
DE LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE.

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.—Tarragona

Se donan conferències de tots los cursos de las Facultats de Dr. i Ciències socials y Filosofia y Lletres, comprendent en aquesta darrera les seccions correspondents a les tres llicenciacions.

Los curs, com en anys anteriors, començarán el dia 1.er d'Octubre, com això ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes internos y externs. L'Acadèmia compta ab suficient nombre de professors titulats pera cada secció. Pera informes al Director Don Francesc Duarte, advocat, beneficiat de la S.I. Metropolitana.

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 16 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 19 de Santander y l'1. 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII.**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y carrega pera Costarica y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y l'30 de Cadiz lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Malaga y l'15 de Cadiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Llín. Colón, Sabanilla, Curacaví, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatge y carrega pera Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, pera qualis ports admeten passatge y carrega ab bitlets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanaja y Cumaná ab trasbord a Curacaví.

Línia de Filipinas.—Lo dia 12 de Setembre sortirà de Barcelona, habent set les escales intermitjas lo vapor **Isla de Panay**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 15 de Málaga y l'17 de Cadiz, lo vapor **Reina M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Setembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y l'22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escales en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**.

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen. Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas. Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygua minero-medicinal
TARRAGONA

Aquesta triple ayga de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A grans importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Reus. A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demanar **AYGUA NAU SERRA**

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebollido 20

En aquesta casa trobarà la indústria, la agricultura y las arts, un complet surt de drogas, sulfat y primeras matèries per a totes ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sobre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA